

Kansalaisopistojen
liitto KoL
Osaamisperusteisuuden
oivalluksia -työpaja

Henri Piirainen

17.11.2022

Tausta

Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä antaa vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjälle mahdollisuuden tallentaa vapaatavoitteisen ja tutkintoon johtamattoman koulutuksen suoritustietoja opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon (ns. Koski-palvelu) opiskelijan suostumuksella.

Tiivistetysti

1. Oppilaitoksen ylläpitäjä päättää tarjota mahdollisuuden tietojen tallentamiseen valtakunnalliseen rekisteriin.
2. Oppilaitos on kuvannut koulutuksen osaamisperusteisesti ja opintojen laajuus on määritelty opintopisteinä. Kuvaus tehdään viemällä paikallinen opinto- tai kurssisuunnitelma Opetushallituksen ylläpitämään ePerusteet-palveluun.
3. Oppilaitos on suunnitellut kuvatun koulutuksen arviointikäytännöt.
4. Opiskelija antaa suostumuksen tiedon tallentamiseen koulutuksen alkaessa. Alaikäisen lapsen ollessa kyseessä, suostumuksen antaa lapsen huoltaja.
5. Oppilaitoksen ylläpitäjä arvioi opiskelijan osaamisen. Arviointi voidaan toteuttaa joko numeerisesti tai siten, että koulutus arvioidaan olevan joko hyväksytty tai hylätty. Mikäli arvioinnin tuloksena on hylätä opiskelijan suoritus, ei suoritustietoa tallenneta valtakunnalliseen tietovarantoon.

Näiden edellytysten täytyessä ja koulutuksen päätyttyä, oppilaitos siirtää tiedot osaksi Opetushallituksen ylläpitämää Opetuksen ja koulutuksen tietovarantoa (Koski-palvelu).

Osaamisperusteisuus

Mitä on osaamisperusteisuus?

- Kurssilla opiskeltavien asioiden sanoittamista siten, että ne kertovat mitä opiskelija osaa kurssin hyväksytysti suorittamisen jälkeen.
- Jotta osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa tarvitaan kurssikuvauksia, jotka kertovat millaista osaamista opiskelijalla on kurssin suorittamisen jälkeen.

Miten suunnitellaan osaamisperusteisesti?

- Laaditaan kurssin **osaamistavoitteet sekä arviointikriteerit** ja kurssikuvaus osaamistavoitteiden pohjalta. Kuvataan kurssin arviointikäytännöt
- Kurssikuvauksessa on hyvä kertoa sisällöistä, tavoitteista, opetusmenetelmistä ja tarvittavasta aikaisemmasta osaamisesta. (Kenelle suunnattu?)

Mitä hyötyä osaamisperusteisesta suunnittelusta on?

Auttaa opiskelijaa valitsemaan omille tavoitteilleen ja osaamistasolleen sopivan kurssin

---

Helpottaa opettajaa kurssisuunnittelussa

Kehittää laatua

Mahdollistaa arvioinnin ja osaamisen hyödyntämisen muualla

Voidaan saada uusia opiskelijoita mukaan, jotka eivät olleet aikaisemmin kiinnostuneita

Osaamisperusteisen kurssikuvauksen malli

Nimi

Sisältö: Kuvaus, jota voi käyttää esim. esitteessä. Lyhyesti kurssin sisällöistä ja tavoitteista, tarvittavasta ennako-osaamisesta ja opetusmenetelmistä

Osaamistavoitteet: Kurssin käytyään / suoritettuaan kurssin opiskelija: osaa/tietää/suorittaa/tunnistaa

Esim: **Kuntonyrkkeilyn alkeet**

Sisältö: Kuntonyrkkeilyn peruskurssilla kohotetaan kuntoa harjoittelemalla nyrkkeilyn yleisimpiä lyönti-, liikkumis- ja väistötekniikoita. Kuntonyrkkeily kehittää koko kehon lihaskuntoa ja kestävyyttä sekä tasapaino- ja koordinaatiokykyä. Yksittäinen tunti koostuu alkulämmittelystä, yksin tehtävistä harjoitteista, pariharjoitteista, lihaskunto-osiosta ja loppujäähdyttelystä. Sopii aloittelijoille ja perusasioita kertaaville.

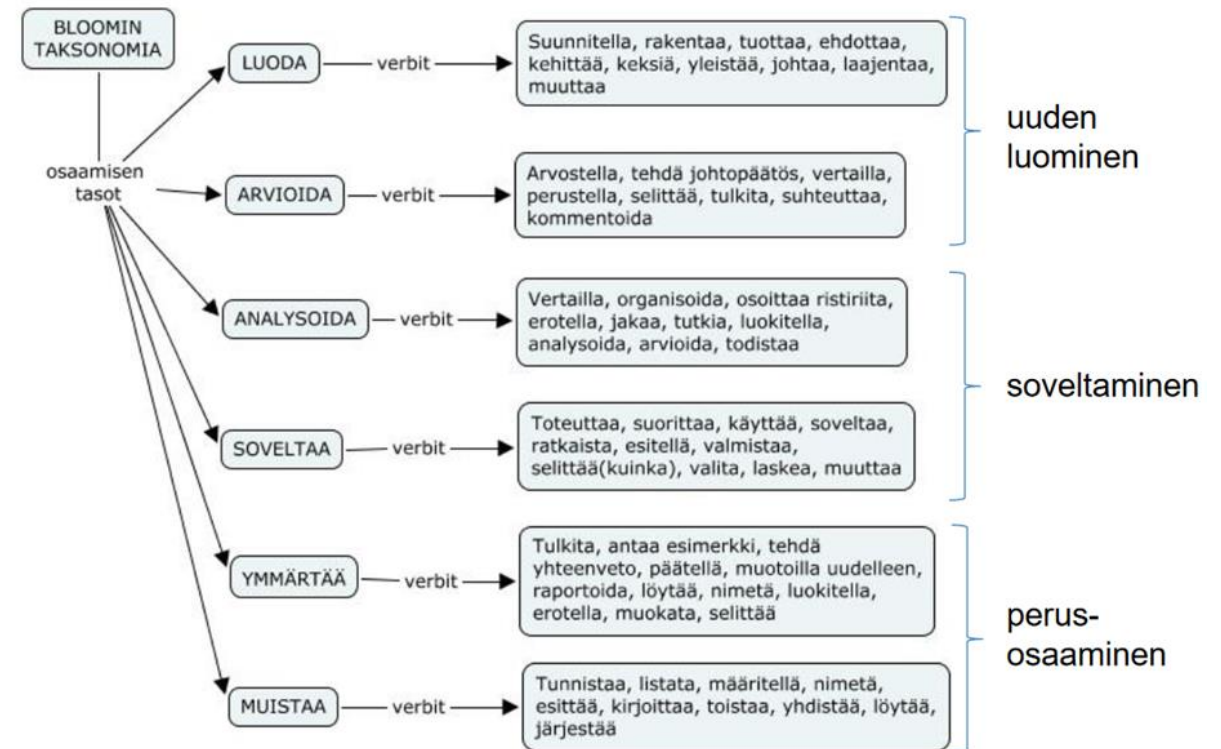
Osaamistavoitteet:

- Opiskelija osaa nimetä nyrkkeilyn perustermit
- Opiskelija kykenee suorittamaan nyrkkeilyn perustekniikat
- Opiskelija osaa käyttää pariharjoitteluvälineitä turvallisesti

Osaamistavoitteet (Baume ja Bloom)

- **Aktiivinen** – kuvailee, mitä opiskelijat osaavat tehdä
- **Houkutteleva** – Opiskelijat haluavat saavuttaa sen
- **Ymmärrettävä** – Opiskelijat tietävät mitä se tarkoittaa
- **Sopiva** – Opiskelijan ajankohtaisiin tavoitteisiin, opintokokonaisuuteen ja urasuunnitelmiin
- **Mahdollinen saavuttaa** – Useimmat opiskelijat yleensä tavoittavat sen tietyin ponnistuksin
- **Mahdollinen arvioida** – Tavoitteen saavuttaminen voidaan osoittaa
- **Näkyvä** – opinto-oppaassa ja verkossa

Osaamistavoitteet verbeinä

Tehtävä: Osaamistavoitteet

Laadi seuraavista lauseista osaamistavoitteita:

1. Kurssilla tutustutaan Euroopan maiden pääkaupunkeihin
2. Kurssilla leivotaan kermakakkuja ja marjapiirakoita
3. Opiskelija oppii kirjoittamaan postikortin ranskaksi
4. Opiskelija hallitsee valssin

Opintopisteytys

- 1 opintopiste tarkoittaa opiskelijan noin 27 tunnin työpanosta
- Mittaavat työn määrää, mutta eivät laatua
- Todellinen työn määrä vaihtelee runsaasti opiskelijan ominaisuuksista, osaamisesta ja valmiuksista riippuen
- Voi muodostua lähi- ja etäopetuksen lisäksi myös itsenäisestä työstä

- Esimerkki opintopistelaskurista:

https://www.ok-sivis.fi/media/koulutuksen-laatu/opintojaksomalli_tyokirja.xlsx

- Koski –tietovarantoon vietävillä suoritustiedoilla ei ole alarajaa opintopisteille

Tehtävä: Miten opintopisteetät?

Kontaktiopetus	Itsenäinen työ	Opintopisteet
8 tuntia	6 tuntia	
20 tuntia	5-10 tuntia	
50 tuntia	31 tuntia	

Arviointi

- Kuvataan käytetty arviointiasteikko sekä käytettävät osaamisen osoittamisen menetelmät
- Opettaja päättää käytettävistä arviointimenetelmistä
  - Voi kuunnella opiskelijoiden toiveita
- Arvioidaan osaamistavoitteiden saavuttamista
  - Osaamistavoitteet voi purkaa arviointikriteereihin
- Arviointi voi olla jatkuvaa tai tapahtua kurssin loppupuolella
- Voi arvioida osissa

Tehtävä: Miten arvioisit?

- **Entisöintikurssi.** Tavoite: opiskelija osaa tehdä työsuunnitelman
- **Äijäjumppa.** Tavoite: Opiskelija osaa valita itselleen sopivan variaation eri lihaskuntoliikkeistä.
- **Kitarakurssi.** Tavoite: Opiskelija osaa soittaa yksinkertaisia kitarakappaleita

Kritiikkiä ja pohdintoja

- Karkottaa harrastajat ja sosiaalisten syiden takia käyvät
- Aiheuttaa opettajalle lisätyötä
- Mahdotonta laatia kurssille x
- Ei ole hyötyä
- Kaikkea kansalaisopistoissa syntyvää osaamista ei voi kuvata osaamisperusteisesti
- Kansalaisopistot ovat ketterä toimija, joka voi vastata osaamistarpeisiin nopeasti
- Kansalaisopistot mahdollistavat ”epäsuosiossa” olevien tietojen ja taitojen hankkimisen
- Tätä tehdään jo nyt, kyse on vain kurssikuvausten uudelleensanoittamisesta
- Ei rajoita vapaan sivistystyön vapautta (vapaus ei ole nytkään rajoittamatonta, vapauteen kuuluu vastuu)

Tukimateriaaleja suunnitteluun

- Osaamisperusteisen, opintopisteytetyn kurssin suunnittelulomake (tyhjä): <https://drive.google.com/file/d/1gktpqdHFOBA23Fr0-iWA9xWCSDItR3t7/view>
- Osaamisperusteisen, opintopisteytetyn kurssin suunnittelulomake (täytetty esimerkki): <https://drive.google.com/file/d/1mTzjd2PU1ArjahXdseSq9Vc0tY4G2VS6/view>
- Infovideo osaamisperusteisuudesta ja Koski-tietovarannosta opettajille: <https://www.youtube.com/watch?v=xr0bWGMFRpl>
- Infovideo osaamisperusteisuudesta ja Koski-tietovarannosta opiskelijalle: <https://www.youtube.com/watch?v=aSDo4SeWLPg>
- Tampereen työväenopiston infosivu: <https://www.tampere.fi/tampereen-seudun-tyovaenopisto/tietoa-tampereen-seudun-tyovaenopistosta/opintopistekurssit>
- Kansalaisopistofoorumi: <https://peda.net/kol/foorumi/o22>
Lukijasalana: Apollo

Kiitos

Kysyttävää?